

Комил иймон эгалари

12:20 / 15.03.2017 2715

Аббос ибн Абдулмуттолибдан (розияллоҳу анҳу-н) ривоят қилинади: «Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Ким Аллоҳни – Робб, Исломни – дин, Мұхаммадни – Расул, деб рози бўлса, иймон таъмини тотган бўлади», дедилар». (Имом Муслим ва Термизий ривояти). Абу Довуд ривоятида эса: «Ким Аллоҳ учун мұхабbat қилса, Аллоҳ учун ёмон кўрса, Аллоҳ учун берса, Аллоҳ учун ман қилса, батаҳқиқ, иймонни мукаммал қилган бўлади», деб келтирилган.

Ушбу ҳадисда улкан маъно баён этилмоқда. Унда иймон таъмини totиш, иймон мукаммаллигига эришиш қайси йўл билан амалга ошиши мумкинлиги баён қилинмоқда. Бунинг учун эса, қуйидагилар амалга ошиши керак:

«Аллоҳни – Робб» деб рози бўлиш.

Робб «тарбиячи» маъносини англатади. Урфда эса кўп маъноларни, жумладан «ризқ берувчи», «тадбирини қилувчи», «яратувчи», «эга» маъноларини ифода қиласди. Робб Аллоҳ таолонинг гўзал исмларидан биридир. Аллоҳ таоло бутун оламларнинг яратувчиси, уларга ризқ берувчи, тадбирини қилувчи, эгалик қилувчи ва тарбияловчisi бўлганидан шундай аталган. Аллоҳни Робб, деб рози бўлиш эса, Аллоҳ менинг яратувчим, тарбиякунандам, эгам, ризқ берувчим, тадбиримни қилувчим, деб чин дилдан рози бўлишни англатади. Рози бўлиш оғиздаги қуруқ гап эмас ёки кўнгилдаги гумон ҳам эмас. Балки, тўлиқ ишонч ва қаноатдир. Ким шу ишонч билан, шу қаноат билан яшаса, иймон таъмини totиш йўлида катта қадам босган бўлади. Кейинги қадамлар эса:

2. Исломни – дин деб рози бўлиш ва

3. Мұхаммад соллаллоҳу алайҳи васалламни – Расул деб рози бўлиш билан бўлади.

«Дин» деганда ҳозирги бузук тушунча кўзда тутилмайди. Ҳозирда дин деганда, масжид, намоз, қабристон, ўлганларга маросим қилиш ва шунга ўхшаш нарсалар тушуниб қолинган. Аслида эса, дин Аллоҳ томонидан юборилган, инсоннинг икки дунё саодатига эришиши учун зарур бўлган

күрсатмалар түпламидир. Демак, иймон таъмини totиш учун инсон Исломга тұлиқ амал қилиб яшашим керак, деган ишонч ва қаноаттаға эга бўлиши керак.

Бунинг учун эса, Мұхаммад соллаллоҳу алайҳи васалламни Расул яъни, Аллоҳнинг элчиси, Пайғамбари деб рози бўлиш керак. Ислом таълимотларини, ҳукмларини Аллоҳдан қабул қилиб, бандаларга етказган, ҳаётга татбиқ қилиб күрсатган зот Мұхаммад соллаллоҳу алайҳи васалламдирлар. У зотни Расул, деб рози бўлинмагунча иймон таъмини totиб бўлмайди. Аллоҳни Робб, Исломни дин, Мұхаммад соллаллоҳу алайҳи васалламни Расул деб, рози бўлган одамгина иймон таъмини totиши мумкин. Шу мақсад йўлида мاشаққатларни кўтаришга рози бўлган одамгина иймон таъмини totиб кўриши мумкин. Аммо чин қалдан розилик-ишонч ва қаноат бўлмаса, иймон таъми ҳам бўлмайди.

Иймоннинг мукаммал бўлиши учун амалга оширилиши лозим бўлган ва имом Абу Довуд ривоятида келган ишлар қуйидагилардан иборат:

1. Аллоҳ учун муҳабbat қилиш. Кимга ёки нимага муҳабbat қиладиган бўлса, Аллоҳ учун муҳабbat қилган кишигина иймонининг мукаммал бўлишидан умид қилса бўлади. Бирорга муҳабbat қиладиган бўлса, ўша одам Аллоҳнинг амрида юргани учун, Аллоҳга иймони борлиги учун, Аллоҳга ибодат қилиб яшаётгани учун, Аллоҳ учун муҳабbat қилади. Бунга бошқа ғараз, мақсад аралашиб қолса, муҳабbat Аллоҳ учун бўлмай қолади. Шунингдек, бирор ишни, гуруҳни, жамоатни ва шунга ўхшаган нарсаларни яхши кўриш ҳам Аллоҳ учун бўлгандагина муҳабbat эгаси ўз иймони мукаммал бўлишидан умид қилса бўлади.
2. Аллоҳ учун ёмон кўриш. Кимни ёки нимани ёмон кўрса, Аллоҳ учун ёмон кўрадиган кишигина иймонининг мукаммал бўлишидан умид қилса бўлади. Бирорни ёмон кўрадиган бўлса, ўша одам Аллоҳнинг амрида юрмагани учун, Аллоҳнинг динига амал қилмагани учун, гуноҳ ишларни қилгани учун ёмон кўради. Бошқа сабабдан ёмон кўриш эса мумкин эмас. Шунингдек, бирор ишни, гуруҳни ёки шунга ўхшаш нарсаларни ҳам Аллоҳ учун, Аллоҳнинг таълимотларига тескари бўлгани учун ёмон кўрган одамгина иймони мукаммал бўлишидан умид қилса бўлади.
3. Аллоҳ учун бериш. Бунга моддий, маънавий ҳамма нарсалар киради. Бирорга бир яхшилик қилса, Аллоҳ учун, ўша яхшиликдан манфаатдор одам ҳам Аллоҳнинг йўлида юргани учун қилсагина иймони мукаммал бўлиши учун ҳаракат қилган бўлади. Демак, мусулмон одам ўзгаларга

моддий ва маънавий эҳсонлар бериш пайтида фақат Аллоҳ таолонинг розилигини кўзлаб иш тутса, иймони комиллиги учун интилган бўлади.

4. Аллоҳ учун ман қилиш. Бунга моддий, маънавий ҳамма нарсалар киради. Бирордан бир нарсани ман қилса, тўсса, фақат Аллоҳ учун, ўша иш Аллоҳнинг амрига тўғри келмаслиги учун, ўша шахс Аллоҳнинг амрида юрмагани учун бериладиган нарсани ман қилиши керак.

(“Ҳадис ва Ҳаёт”, 2-жилд, 178-182-бетлар).